

Activiteitenverslag 2008

Kunstfactor in actie en ontwikkeling
Utrecht, april 2009

KUNSTFACTOR
SECTORINSTITUUT
AMATEURKUNST

Kromme Nieuwegracht 66
Postbus 452
3500 AL Utrecht
T +31 (0)30 711 51 00
www.kunstfactor.nl
info@kunstfactor.nl

KvK nr. 41266072
Rabobank 13.51.56.661

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Activiteiten	6
1. Nationale en internationale promotie	6
2. Educatie, informatie en reflectie	9
3. Ontsluiten en waarderen erfgoed	15
4. Documentatie en archivering	15
5. Afstemming en coördinatie	16
Diversiteit	18
Organisatie en bestuur	21
Personeel	23

Missie

Kunstfactor inspireert en promoot de amateurkunst en vertegenwoordigt deze op nationaal en internationaal niveau. Door te stimuleren dat veel mensen actief kunst beoefenen, leveren we een bijdrage aan een creatieve en harmonieuze samenleving

*De actieve kunstbeoefening is inspiratiebron en uitgangspunt voor Kunstfactor.
De amateurkunst is een bron van persoonlijke en artistieke ontwikkeling,
waarvoor expressie en passie de basis vormen. Binnen de amateurkunst zijn
traditie en vernieuwing belangrijke elementen.*

*Kunst is van grote waarde voor de totale ontwikkeling van mensen
en essentieel voor een creatieve, multiculturele samenleving.
Kunst verbindt mensen met elkaar en met de samenleving als geheel.*

Inleiding

*Een jaarverantwoording is een goede aanleiding om terug te kijken op het afgelopen jaar.
Om stil te staan bij wat we ons hadden voorgenomen en wat we hebben gerealiseerd:
inhoudelijk, financieel en organisatorisch. De jaarverantwoording is ook een middel om helder
te maken naar de buitenwereld wat er in het afgelopen jaar tot stand is gekomen.*

Voor Kunstfactor was 2008 een turbulent jaar. We hebben veel activiteiten uitgevoerd, op allerlei terreinen. En tegelijk was het een jaar vol ontwikkeling, een scharnierjaar van 'oud' naar 'nieuw'. Een aantal activiteiten voerden we voor het laatst uit omdat ze niet meer binnen de rol van sectorinstituut passen. Overdracht naar partners stond daarbij centraal. We dienden ons beleidsplan 2009 – 2012 in bij het ministerie van OCW en concretiseerden dat vervolgens in een werkplan voor 2009.

De organisatie ontwikkelde zich, werd verder ingericht op de taken vanaf 2009. En in november 2008 verhuisden we naar ons nieuwe onderkomen aan de Kromme Nieuwegracht in Utrecht. Dat we toen voor het eerst gezamenlijk in een pand zaten, kwam de onderlinge afstemming en inspiratie sterk ten goede. Een belangrijke impuls voor Kunstfactor binnen haar ontwikkeling.

In dit activiteitenverslag beschrijven we wat Kunstfactor in 2008 heeft gerealiseerd. De nadruk ligt op de inhoud, op de activiteiten ten behoeve van de actieve kunstbeoefening. Daarnaast komen ook zaken als organisatie en verhuizing aan bod.

Het werkplan 2008 was opgebouwd rond zes beleidsgebieden. Die houden verband met de huidige besteltaken, maar vallen er niet mee samen. In dit activiteitenverslag kiezen we ervoor om de indeling van de besteltaken te hanteren, omdat dat aansluit bij onze taken als sectorinstituut. Per besteltaak geven we de belangrijkste punten weer van wat in 2008 is gerealiseerd, met een aantal voorbeelden. Een samenvatting van de prestaties staat in het prestatieoverzicht.

Naast de beleidsgebieden waren er in 2008 twee speciale aandachtsgebieden: diversiteit en internationaal beleid. Internationaal beleid is opgenomen bij 'Nationale en internationale promotie' (besteltaak 1). Diversiteit krijgt een afzonderlijk hoofdstuk. Dat doet recht aan het belang van het onderwerp.

In onderstaand schema geven we een globaal overzicht hoe de herindeling tot stand is gekomen. De nummering van de beleidsgebieden is op basis van de ordening in het werkplan 2008.

Schema

Besteltaken sectorinstituut (1-5)	Beleidsgebieden 2008 (1-6)
1. Nationale en internationale promotie	1. Positionering en promotie 2. Onderzoek - Internationaal beleid
2. Educatie, informatie en reflectie	3. Advies en informatie 5. Signaleren en stimuleren van ontwikkelingen 6. Educatie
3. Ontsluiten en waarderen erfgoed	- Activiteiten uit de 6 beleidsgebieden
4. Documentatie en archivering	2. Onderzoek 3. Advies en Informatie
5. Afstemming en coördinatie	3. Advies en informatie 4. Infrastructuur
- Diversiteit	- Diversiteit

Actieve kunstbeoefening begint bij mensen die ermee bezig zijn, 'op de vloer', in het atelier, achter het instrument of de pc. Om zaken te bereiken die er toe doen voor hen en voor de samenleving zijn onze vele samenwerkingspartners onontbeerlijk. We willen hen daarvoor zeer hartelijk bedanken. We realiseren ons dat de veranderende rol van Kunstfactor ook voor hen consequenties had en heeft. Hun bereidheid tot samenwerking en hun kritisch meedenken stellen we zeer op prijs en heeft een waardevolle bijdrage geleverd in de ontwikkeling van Kunstfactor tot nu toe.

Kunstfactor is het sectorinstituut voor de amateurkunst. Kunstfactor is zowel onafhankelijk als deskundig, en beoogt een spilfunctie tussen kunstsector en overheden. Overleg en samenwerking zijn daarbij onmisbaar, dus ambieert Kunstfactor een belangwekkende plek midden in het veld van de amateurkunst. Stimuleren en ontwikkelen van actieve kunstbeoefening is ons streven. Onderzoek, deskundigheidsbevordering, inhoudelijk debat en nationale en internationale presentatie komen de amateurkunst in Nederland ten goede. Dus zijn dit instrumenten die Kunstfactor inzet. Ten dienste van de actieve kunstbeoefening.

Activiteiten

1. Nationale en internationale promotie

Kunst is van grote waarde voor de totale ontwikkeling van mensen en essentieel voor een creatieve, multiculturele samenleving. Kunst verbindt mensen met elkaar en met de samenleving als geheel¹. Kunstfactor promoot daarom de actieve kunstbeoefening en maakt de amateurkunst (meer) zichtbaar.

Kans op Kunst

'Kans op Kunst' is een rapport dat in opdracht van Kunstfactor is gemaakt om de actieve kunstbeoefening in Nederland te versterken. Aanleiding was de politieke discussie over aanpassing van de wet op de kansspelen. De opbrengst van de loterijgelden gaat onder andere naar sport en cultuur. Kunstfactor vindt dat deze gelden in grotere mate ten goede moeten komen aan de amateurkunstbeoefening en voerde daarvoor verschillende gesprekken met ministeries en politiek. 'Kans op Kunst' biedt een invulling voor de besteding van de loterijgelden.

Volgens schattingen van het Sociaal Cultureel Planbureau leven er in Nederland tussen de twee- en vierhonderdduizend kinderen op of onder de armoedegrens. Om ook deze kinderen een kans op kunstbeoefening te geven verleende het ministerie van OCW Kunstfactor een subsidie om een *Jeugd Cultuurfonds* te ontwikkelen en te helpen oprichten. De Stichting JCF is in oktober 2008 opgericht. Kunstfactor blijft als adviseur betrokken.

Onderzoek

Cijfers doen ertoe om de impact van kunstbeoefening te laten zien. In 2008 is een aantal onderzoeken verricht of in gang gezet.

- De *Monitor Amateurkunst* gaat trends in de actieve kunstbeoefening op een actuele manier volgen. In 2008 zijn via een extern bureau 11.000 huishoudens geselecteerd uit een 'accespool'. Zij zijn bevraagd naar het bezig zijn met actieve kunstbeoefening. De uitkomsten daarvan zijn verfijnd op basis van het 'Algemeen Voorzieningsgebruik

---

¹ Visie Kunstfactor in beleidsplan 2009 - 2012

Onderzoek (AVO) van het Sociaal Cultureel Planbureau. In 2009 presenteren we de cijfers in de Monitor Amateurkunst.

- Het *Algemeen Voorzieningengebruik Onderzoek* (AVO) is een onderzoek dat 4-jaarlijks wordt gehouden en dat een breed beeld geeft van het voorzieningengebruik in Nederland. Kunstfactor wil de beschikbare gegevens uitdiepen voor de amateurkunst. Uit de doelgroep Kunst en Cultuur is een groep geselecteerd die extra vragen over kunstbeoefening voorgelegd krijgt. De vragenlijsten daarvoor hebben we helpen perfectioneren. De resultaten verwachten we in 2009.
- We willen de *economische aspecten* van de sector in beeld brengen. In 2008 hebben we 800 amateurkunstverenigingen aangeschreven voor een onderzoek naar de economische slagkracht van de amateurkunst en hen gevraagd naar de jaarcijfers van 2007. Deze gegevens worden gecombineerd met de cijfers over individuele bestedingen uit de Monitor Amateurkunst. Ook daarvan verwachten we de resultaten in 2009.
- IVA beleidsonderzoek en advies heeft in 2008 in opdracht van Kunstfactor een verkennend onderzoek uitgevoerd naar *werkplaatsen* – disciplinebreed – in Nederland. Achterliggende vraag was in hoeverre een werkplaats een geschikt model kan zijn voor nieuwe vormen van kunsteducatie en –productie en hoe het een rol kan spelen bij het aanspreken van nieuwe doelgroepen. We presenteerden het rapport ‘Werkplaatsen en productiehuisen in de amateurkunst’ in december 2008. Vervolgstappen in 2009 zijn het ondersteunen en begeleiden van een cross-over intervisie tussen bestaande werkplaatsen en nieuwe initiatieven en het ontwikkelen en begeleiden van een instrument voor zelfanalyse van werkplaatsen.
- *Onderzoek naar het creatief schrijven onder jongeren* leidde tot de conclusie dat schrijven populair is onder jongeren tussen 12 en 18 jaar. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Kunstfactor door de Nationale Jeugdgraad. Het onderzoeksverslag met uitkomsten en aanbevelingen verscheen in mei 2008. Als follow-up zullen we nieuw schrijfaanbod en andere werkvormen voor jongeren stimuleren, evenals kennisverspreiding onder schrijfopleidingen, docenten en consultants. In 2008 organiseerden we als vervolg op het onderzoek een symposium over schrijven en jongeren bij het Centrum voor de Kunsten in Eindhoven.

Festivals

Festivals maken amateurkunst zichtbaar, tonen en stimuleren nieuwe ontwikkelingen en maken ontmoeting en debat mogelijk. Kunstfactor organiseerde in 2008 enkele festivals en was bij andere betrokken als adviseur.

- De *Theater4daagse* en *Dans voor Mei* werden in 2008 voor het laatst georganiseerd, respectievelijk voor de zevende en vijfde keer. Beide festivals prikkelden en inspireerden op hun eigen wijze via voorstellingen, workshops, expertmeetings en debat. Onderdelen van de Theater4daagse waren Fris Bloed (nieuw repertoire voor jonge makers), voorstellingen op verrassende locaties zoals in ‘Andere kleur aan de Wallen’ en de uitreiking van de Arend Hauer Theaterprijs aan het ALBA Theaterhuis voor de voorstelling ‘O Hart’. In *Dans voor Mei* leverde de verbinding tussen dans en taal mooie, nieuwe kunstvoorbeelden op, bijvoorbeeld in de gedichtenwedstrijd met dans als inspiratiebron en in de vele dansvoorstellingen waarin taal een grote rol speelde. Choreograaf Adriaan Luteijn ontving de Kunstfactor Dansprijs voor zijn gehele oeuvre.

- Kunstfactor was nauw betrokken bij de voorbereiding van het internationale korenfestival *Europa Cantat XVII Utrecht 2009*, dat plaatsvindt van 17 – 26 juli 2009. Het festival is het initiatief van drie partijen: de Europese Federatie voor Jonge Koren Europa Cantat, ZIMIHC, huis voor amateurkunst in de Provincie Utrecht en Kunstfactor. Onze rol is leiding geven aan de artistieke ontwikkeling van het programma en adviseren bij de organisatie.
- Kunstfactor was ook als adviseur betrokken bij het *Doe Dans Festival 2008* en de voorbereiding van het *Textielfestival 2010*. Organisatorische aspecten van deze festivals die nog een plek hadden bij Kunstfactor zijn overgedragen aan diverse partners.

Vanaf 2009 organiseren we jaarlijks een amateurkunstbreed festival met elementen uit bovengenoemde festivals. Met de ontwikkeling daarvan zijn we gestart in 2008.

Podia

- Het Fries Museum organiseerde de expositie *'Quilts met een Q'*, waarin historisch, eigentijds en experimenteel werk te zien was van amateurs en professionals. Het museum en Kunstfactor nodigden voor een onderdeel van de expositie topamateurs uit om experimenteel werk in te zenden rondom het thema 'Kraagstukken'. Het leverde een boeiende kruisbestuiving op tussen de collectie van het museum, professionele kunst en amateurkunst. Kunstfactor initieerde de expositie van 'Kraagstukken', ontwikkelde het concept en bemiddelde tussen de amateurkunstenaars en het museum.
- *Digitaland* geeft een landelijk podium aan digitale fotografie middels een wedstrijd en website. Het project promoot fotografie en beeldbewerking in relatie tot landschapsontwikkeling. Digitaland is een samenwerking van Kasteel Groeneveld, HCC (vereniging voor computergebruikers), het KNAG (Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap) en Kunstfactor. Kunstfactor maakte deel uit van de stuurgroep en gaf inhoudelijke ondersteuning.
- Het *Theatercircuit* en *Danscircuit* werden in 2008 voor het laatst georganiseerd door Kunstfactor. De circuits laten interessante en innovatieve theater- en dansvoorstellingen zien. Ze zijn overgenomen door de nieuwe vereniging Circuittheaters.

Overheden

Kunstfactor geeft *gevraagd en ongevraagd advies aan de landelijke overheid*, aan ministeries en de politieke partijen. Als sectorinstituut waren we regelmatig betrokken in gesprekken over landelijke ontwikkelingen die de actieve kunstbeoefening aangaan.

Gemeenten spelen een cruciale rol in het creëren van randvoorwaarden voor meedoen aan amateurkunst. Samen met de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG) ontwikkelden we een *Handreiking voor het amateurkunstbeleid van gemeenten*. Met de woorden “Amateurkunst maakt het leven mooi” en “Er is niks mooier dan amateurkunst”, nam minister Plasterk de handreiking 'Amateurkunstbeleid OK' in ontvangst². Het is een instrument om amateurkunst in het middelpunt van de samenleving te plaatsen.

In juni 2008 organiseerden we met de VNG vijf regiobijeenkomsten waar we de Handreiking presenteerden en waar wethouders, hoofden en afdelingen kunst en cultuur c.s. werden bijgepraat over de nieuwste ontwikkelingen in de amateurkunst.

---

² Citaat website VNG, www.vng.nl/eCache/DEF/79/137.html

Internationaal

Cultuur in het algemeen en amateurkunst in het bijzonder verdienen internationaal meer aandacht. *Amateo* zorgt daarvoor op Europees niveau:

“Amateo³ is a network for those who believe that Active Participation in Cultural Activities

- should be better acknowledged for its importance to art, society, and individuals by politicians, bureaucrats, researchers, opinion leaders, and professional artists
- should be recognised as worthy of support from national and EU institutions
- should be encouraged by the reduction of bureaucratic obstacles.”

Het netwerk Amateo is in juni opgericht in Ljubljana, Slovenië, de Stichting in oktober in Gent, België. Kunstfactor was medeoprichter en heeft een zetel in het bestuur.

Kunstfactor is daarnaast lid geworden van *Culture Action Europe*, een platform voor debat en een belangenbehartiger voor cultuur als topic binnen de Europese politiek.

Behalve uitwisseling op strategisch niveau zorgde Kunstfactor voor inhoudelijke uitwisseling.

- Medewerkers van Kunstfactor namen deel aan *congressen, festivals en bijeenkomsten* in Europa, Amerika, Afrika en Azië.
- De contacten met de Europese korenorganisatie *Europa Cantat* waren intensief vanwege het festival in Utrecht in 2009.
- *Dance and the Child International* (daCi) maakt zich sterk voor het dansen door kinderen en jongeren. Voor de conferentie in 2009 heeft Kunstfactor in 2008 een ‘proposal’ ingediend voor een lecture demonstration en voor deelname aan de paneldiscussie.
- We verzorgden in oktober 2008 een internationale clinic in Heek (Duitsland) voor artistiek kader en bestuurders van *Marchingbands* uit Nederland, Duitsland, Denemarken, Ierland, Engeland, Italië en Litouwen, op verzoek van de Landesmusikakademie Nordrhein Westfalen.

Website Kunstfactor

Op 18 december ging de *nieuwe website* van Kunstfactor de lucht in. Via die website informeren we onze doelgroepen en andere geïnteresseerden over nieuws en onze activiteiten. We hebben in 2008 hard gewerkt om dat te realiseren. In 2008 werd ook nog de informatie op de voormalige disciplinesites bijgehouden. De nieuwe website is helemaal ingericht op basis van onze taken als sectorinstituut.

2. Educatie, informatie en reflectie

Het vergaren en verspreiden van expertise over de actieve kunstbeoefening zien we als onze taak. De artistieke en inhoudelijke ontwikkeling van de amateurkunst is daarvan een belangrijk onderdeel. Dat is zo in ons beleidsplan 2009-2012 en was het ook 2008.

Kunstfactor maakt ontwikkelingen in en rond de amateurkunst zichtbaar en probeert ze waar mogelijk te stimuleren. We adviseren partners en organisaties in het land en maken ons sterk voor goed opgeleid kader voor de amateurkunst.

---

³ www.amateo.info

Informatie en advies

Onze adviseurs zijn deskundigen die midden in het veld van de amateurkunst staan. ‘Op locatie’ en via email, telefoon en schriftelijk gaven we enkele honderden adviezen. Zowel korte eenmalige adviezen als uitgebreidere adviseringstrajecten aan bijvoorbeeld koepelorganisaties, instellingen, gemeenten, festivals, opleidingen en artistiek kader en docenten. Met veel van de koepels in de amateurkunst is regelmatig contact over inhoudelijke, bestuurlijke en strategische zaken.

- In mei 2008 bracht Kunstfactor op verzoek een advies uit aan de *gemeente Amsterdam* over de infrastructuur voor en structureel overleg met de amateurkunst.
- We waren betrokken bij ‘*Oktobermaand Kindermaand*’, een project van Kunst en Cultuur Drenthe, om te kijken of de opzet verbreed kan worden naar andere provincies. Hetzelfde doel had de advisering van de *Stadsspelen* in Amsterdam.
- We adviseerden *koepelorganisaties* onder andere bij projecten voor verjonging en vernieuwing, repertoire en de ontwikkeling van kaderopleidingen. Instellingen en andere initiatieven adviseerden we bij projecten voor of over artistieke ontwikkeling.

Kunstfactor verspreidde informatie onder andere via de website(s), nieuwsbrieven, tijdschriften en (expert)meetings. De tijdschriften *Dans*, *Werelddans* en de *Theater NV* droegen we over aan private uitgevers, bij de *Theater NV* in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Amateurtheater. In 2009 brengt Kunstfactor ‘*Kaap Kunst*’ uit, een nieuw tweemaandelijks vaktijdschrift over de actieve kunstbeoefening in de breedste zin van het woord voor iedereen die zich uit hoofde van zijn of haar functie met amateurkunst bezig houdt.

Artistieke en inhoudelijke ontwikkeling

Verskillende activiteiten waren er in 2008 op gericht om artistieke en inhoudelijke ontwikkeling zichtbaar te maken en te stimuleren.

- Op 28 november vond de *dansconferentie ‘Cultural Duets’* plaats, georganiseerd door Kunstfactor samen met de Fontys Dansacademie. Tijdens de conferentie werden de thema’s ‘*Dans en diversiteit | Traditie en vernieuwing*’ vanuit verschillende perspectieven benaderd: vanuit de dans, de amateurkunst en de samenleving. In vijf ‘*Cultural Duets*’, workshops en presentaties werden de deelnemers geïnspireerd en geprikkeld. De resultaten hebben we laten vastleggen in een journalistiek verslag met filmbeelden.
- Kwaliteitsontwikkeling op het gebied van leerplannen tot organisatieontwikkeling was een belangrijk doel van de *TOP-regeling voor jeugdtheaterscholen*. Scholen werden uitgenodigd op basis van een scan een ontwikkelingsplan te maken. Daarvoor was subsidie beschikbaar via Kunstfactor. Financiers waren het FAPK (Fonds voor amateurkunst en podiumkunsten) en het VSB-Fonds. 2008 was het laatste jaar van de vijf jaar durende stimuleringsregeling. In totaal hebben er ongeveer 60 jeugdtheaterscholen gebruik van gemaakt. Kunstfactor ondersteunde de scholen inhoudelijk en sloot een samenwerkingsovereenkomst met de nieuw opgerichte Stichting Jeugdtheaterscholen.
- Het *jeugd circus* in Nederland is in ontwikkeling. Op allerlei manieren hebben we met deskundigen van buiten het gebied verkend, onder meer via workshops en werkgroepen. Er is een werkdocument voor het Jeugd circus tot stand gekomen. We ondersteunden de oprichting van de Stichting Circomundo, die als koepelorganisatie gaat functioneren. Deskundigheidsbevordering en veiligheid waren en zijn belangrijke thema’s.

- Het *Holland Animatie Film Festival* (HAFF) is een internationaal festival dat eens in de twee jaar plaats vindt in Utrecht. Het laat de nieuwste ontwikkelingen zien op het gebied van animatiefilm. Kunstfactor heeft in 2008 in dit (professionele) festival een amateurpoot ingebracht: Demozone. Demozone maakte amateuranimatiefilm zichtbaar op dit internationale podium en zorgde voor kruisbestuiving tussen amateurs en professionals. We werken nu aan structurele inbedding in het festival.
- In november organiseerde Kunstfactor het jaarlijkse *Nationaal Showcongres* in Amsterdam. Ontwikkeling, informatie-uitwisseling en debat waren de belangrijkste onderdelen. Een discussie tussen inhoudelijke experts uit het veld aan de ene kant en bestuurders aan de andere kant leverde een interessante uitwisseling van ideeën op.
- Door inhoudelijke impulsen te geven aan de *kunsteducatie* dragen we ook bij aan artistieke ontwikkeling. Er waren oriënterende gesprekken met vier centra uit de grote steden over een landelijke opleiding voor beeldende amateurkunstenaars. Een nieuw modulair ingericht raamleerplan slagwerk op basis van het raamleerplan HaFaBra-opleidingen is in 2008 vrijwel afgerond.
- Met ‘*Windkracht 6*’ stimuleren we het spelen in blaasorkesten en slagwerkensembles door jeugd en jongeren. Speerpunten zijn de opleiding en ondersteuning van inhoudelijk kader en promotie. Een promotie- en educatiepakket heeft zijn weg gevonden naar het basisonderwijs, muziekscholen en muziekdocenten. Dit pakket wordt uitgebreid voor symfonieorkest, strijkorkest en accordeonorkest, samen met de landelijke overkoepelende organisaties (Faso, Stichting Jeugdsymfonieorkesten Nederland en NOVAM).

Repertoire/Van Vroonhoven

Het ontwikkelen en promoten van nieuw repertoire geeft in de disciplines theater en muziek een impuls aan de artistieke ontwikkeling.

- ‘*Fris Bloed*’ was een conferentie als onderdeel van de Theater4daagse over theaterrepertoire voor jonge spelers. In samenwerking met nationale en internationale partners leverde dit inspirerende nieuwe ideeën op voor de deelnemers.

De motie uit 2004 van Kamerlid Van Vroonhoven stelde extra geld beschikbaar voor de verbetering en de verbreding van het repertoirebeleid in de amateurmuzieksector. Daarbij ging het om ontwikkeling van nieuw repertoire, promotie en aansluiting bij nieuwe doelgroepen. In 2008 hebben we de tweede tranche afgerond en de derde en vierde tranche ontwikkeld. Resultaten van de tweede tranche waren nieuw materiaal en verbindingen met nieuwe stijlen. Onze rol daarin was initiëren en coördineren en het geven van opdrachten voor nieuwe composities.

Op initiatief van Kunstfactor werden verschillende composities gemaakt met invloeden uit andere dan de klassieke westerse muziek.

- ‘*Klinkend Kaseko*’ sloeg een brug tussen traditionele Surinaamse muziek en de Nederlandse blaasorkesten via een speelboek, een medley voor blaasorkest en een presentatie tijdens Lifelong Learning 2008
- Om *Turkse muziek* toegankelijk te maken voor een breed Nederlands publiek componeerde Kemal Ultanur 5 liedjes met Turkse stijlkenmerken in oplopende moeilijkheidsgraad voor blazers en/of piano.

- In aansluiting op het Wereld Kinderfestival 2008 verscheen een werk voor blaasorkest met sterk *Caribische invloeden*.
- Stichting PROFOR in Amsterdam scoutte mensen uit verschillende culturen om hun *kinderliedjes* te delen. Liedjes uit onder andere Suriname, de Antillen, Indonesië en Iran werden zo opgespoord en vervolgens gearrangeerd voor koor en begeleiding.
- In '*Franchise hiphop*' werd een eerste deel afgerond van een toolkit met educatief materiaal om zelf, op verschillende niveaus en waar ook ter wereld met hiphop aan de slag te kunnen.

Nederlandse instrumentale composities werden zichtbaar (hoorbaar) gemaakt via '*Hollandse Nieuwe*'. Jonge componisten werden door Kunstfactor ingeschakeld bij de realisatie van hun werken in centra en muziekscholen in twee concerten. We zorgden ervoor dat nieuw speelmateriaal gepubliceerd en gepromoot werd en brachten vijf Hollandse Nieuwe cd's uit. Daarnaast verspreidden we de door ons geïnitieerde cd 'Nieuwe Composities voor Blaasorkest 2008' gratis onder 1.000 dirigenten in Nederland.

Opleiden en trainen artistiek kader

Voor de actieve kunstbeoefening is goed opgeleid artistiek (en bestuurlijk) kader onontbeerlijk. De kunstvakopleidingen zijn bij uitstek de plek waar het artistieke kader opgeleid kan worden. De bedoeling was om in 2008 samen met Kunstconnectie een convenant met de *HBO-Raad* te tekenen om de vraag vanuit het veld en het aanbod van de kunstvakopleidingen beter op elkaar af te stemmen. Gedurende het jaar veranderde die inzet vanuit de HBO-Raad in een convenant met de sectorinstituten dat naar verwachting in 2009 getekend wordt.

Daar waar de kunstvakopleidingen (nog) niet voorzien in de behoefte zoeken we naar andere mogelijkheden om kader op te leiden. Het realiseren van inhoudelijke formats of raamleerplannen voor *kaderopleidingen* zijn daarvoor een waardevol middel. In vrijwel alle disciplines waren er ontwikkelingen.

- We werkten aan een herzien raamleerplan voor de opleiding *assistent-dirigent* voor blaasorkesten en zijn de ontwikkeling gestart van nieuwe begin- en eindtermen voor de meerjarige opleiding voor (amateur) *koordirigenten* (MDO).
- Kunstfactor adviseerde over de inhoud van de landelijke kadercursus *amateurfilm*. De kaderopleiding *Quilten Speciaal* werd inhoudelijk geëvalueerd en we keken vooruit naar de wenselijkheid van een kaderopleiding voor *weven*.
- Het ontbreken van een opleiding voor *schrijfdocenten* is een gemis in de amateur-schrijfkunst en was onderwerp van gesprek met het Netwerk Schrijfdocenten. Dat was een vervolg op het Pleidooi dat Kunstfactor in 2007 aanbood aan de commissie Letteren van de Raad van Cultuur en dat ondertekend was door ruim 20 mensen uit de schrijf- en kunsteducatiewereld.
- Bij verschillende kaderopleidingen adviseerde Kunstfactor over de inhoudelijke inrichting. Bijvoorbeeld bij de *Leergang fotoreflexie*, die voor het eerst werd uitgevoerd door de Fotovakschool op basis van het in 2007 erkende raamleerplan. Bij de *opleiding docent Internationale dans* waren we met de SKVR uit Rotterdam betrokken bij het uitzetten van de opleiding op andere plaatsen in Nederland. Met de ongeveer tien *kaderopleidingen Theaterregisseur* was afstemming over de inhoud van het raamleerplan en certificering.

- Samen met provinciale partners en de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht verzorgden we verschillende *coachingstrajecten* voor talentvolle theatermakers in het land.

Vanwege onze (veranderde) opdracht als sectorinstituut werd een aantal trainingen en opleidingen door Kunstfactor in 2008 voor het laatst georganiseerd. Omdat ze waardevol zijn voor het veld voerden we gesprekken met partners om ze over te dragen.

- De *Kurt Thomas Cursus* is een zomercursus voor koordirigenten van beginniveau tot professioneel niveau. Ook in 2008 was het weer een inspirerende ervaring voor vele deelnemers. In 2009 zal de cursus in Middelburg plaatsvinden in een samenwerking tussen de Roosevelt Academy te Middelburg, de Utrecht Summer School en de Stichting Promotie Koorcultuur Zuidwest Nederland.
- *Lifelong Learning* vond in oktober plaats in Amsterdam en is een bijscholing voor professionele dirigenten in de blaasmuzieksector. We zijn in gesprek met kunstvakopleidingen om de bijscholing een plek te geven.
- Via *Docent Centraal* boden we dansdocenten een serie workshops aan, onder andere over didactische ontwikkelingen. Het volksdansdeel is overgedragen aan de 'Volksdans-carrousel', over andere delen spreken we nog met dansacademies en andere mogelijke aanbieders.

Certificering opleidingen

In 2008 heeft Kunstfactor het certificeringstraject afgerond dat het Platform Amateurkunst in opdracht van het ministerie van OCW 2005 is gestart voor het kwaliteitstoezicht op opleidingen. De rol van Kunstfactor was zorgdragen voor de ontwikkeling van het traject, het kwaliteitstoezicht zelf is geen taak voor Kunstfactor. Samen met het kwaliteitstoezicht op instellingen (ontwikkeld door Kunstconnectie) valt dit toezicht onder de verantwoordelijkheid van de Stichting Certificering Kunsteducatie en Amateurkunst (CKA). De Commissie Educatie Amateurkunst (CEA) is het orgaan dat de beoordeling uitvoert voor de Stichting CKA. In 2008 faciliteerden we de bijeenkomsten van de CEA.

- Als onderdeel van het ontwikkeltraject hebben we in februari een *flyer* met informatie over het certificeren van opleidingen verspreid in het brede veld van de kunsteducatie. Aansluitend daarop organiseerde Kunstfactor in maart een *conferentie* voor datzelfde veld om dieper op inhoudelijke kwaliteitsaspecten in te gaan.
- Om de nieuwe werkwijze voor certificering te testen zijn in juni en juli *zes pilots* gehouden bij kaderopleidingen en cursistenopleidingen. Ze leverden voor de CEA waardevolle informatie op voor bijstelling. In een evaluatiebijeenkomst met de deskundigen van de pilots is dat verder uitgediept.
- In oktober hebben we het hele traject *financieel en inhoudelijk verantwoord* aan het ministerie van OCW. Conclusies waren dat de belangrijkste doelstellingen gerealiseerd zijn: er liggen criteria en documenten, de rapportages geven voldoende informatie om een beeld te krijgen van de kwaliteit van een opleiding. Aandachtspunt is het verbeteren van de structuur, waarbij de CEA los van Kunstfactor functioneert onder de Stichting CKA. Daarnaast is verdere communicatie naar de sector nodig, het ondersteunen van opleidingen bij certificering en de benoeming en instructie van deskundigen.

- Tot en met 2008 voerde Kunstfactor nog een aantal zaken uit voor de *Commissie Educatie Amateurkunst* die zowel voor de onafhankelijke positie van Kunstfactor als de positie van de CEA en Stichting CKA ongewenst zijn. Met Kunstconnectie en CKA zijn we daarover in gesprek. Bij het ministerie van OCW is in november 2008 een plan ingediend voor verdere implementatie.

Onderwijs

Actieve kunstbeoefening in het onderwijs en de Brede School vragen om meer aandacht. Het beoefenen van kunst draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren. In onderwijs en Brede School kan de basis gelegd worden voor de actieve kunstbeoefening in de vrije tijd. Binnen de muziek had dit onderwerp al aandacht met onder andere de oprichting van het Platform Musicerend leren. We kunnen en willen dit onderwerp alleen oppakken in samenwerking met landelijke partners.

- Nederlandse jongeren bewegen gemiddeld veel te weinig, vooral in het VMBO. Het Nederlands Instituut voor Sport en Beweging (NISB) heeft daarvoor het project *VMBO on the Move* opgestart. Binnen dit project werkt Kunstfactor mee aan het stimuleren van dansen. Dat leverde in 2008 een praktisch boekje op met adviezen en ideeën voor vmbo-scholen en docenten dans en lichamelijke opvoeding: *Het vmbo danst!*
- De *Combinatiefuncties* sport en cultuur waren een nieuw item voor de Brede School. De Cultuurformatie pakte dit thema centraal aan voor de cultuur. Kunstfactor maakt deel uit van de stuurgroep combinatiefuncties die in het leven werd geroepen.
- Verder hebben we in 2008 een aantal *meetings* bezocht en de *beleidslijnen voor 2009* uitgezet. In 2009 gaan twee taakgroepen zich amateurkunstbreed met het onderwerp bezig houden.

Bestuurlijk kader

Als ondersteuners van de amateurkunst vervullen besturen en bestuurders een waardevolle rol. Kunstfactor helpt hen met informatie en met het ontwikkelen van aanbod voor deskundigheidsbevordering. De vele contacten met de koepels zijn daar een belangrijk middel in. De in 2008 gestarte landelijke bijeenkomsten worden ook daarvoor ingezet.

- In 2008 kwam de *verenigingsscan* uit, een hulpmiddel voor besturen om een analyse te maken van hun vereniging en te komen tot verbeteringen. De verenigingsscan hebben we ontwikkeld in samenwerking met Movisie en geeft de bestuurlijke vernieuwing van vereniging handen en voeten. De scan is te vinden op de website van Kunstfactor.
- Samen met de Vereniging voor Nederlandse Korenorganisaties (VNK) hebben we een expertmeeting aangeboden over *'Ondernemend organiseren'* voor koorbesturen.
- Besturen van textielverenigingen kregen een training *schrijven voor redactieleden* in samenwerking met Movisie.
- Met het bureau Kerkmuziek van de ISK organiseerden we een *studiedag Kerkmuziek* voor het bestuurlijk kader.

3. Ontsluiten en waarderen erfgoed

Amateurkunst is van alle eeuwen en heeft historische waarde. Dit onder de aandacht brengen en toegankelijk maken vinden we van belang. Ook het stimuleren van het aangaan van verbindingen tussen kunstbeoefening en erfgoed. Onder andere met twee taakgroepen gaan we deze thema's uitwerken in 2009. Maar ook in 2008 voerden we al een aantal activiteiten op dit gebied uit.

Monumenten en kunst

De Open Monumentendag maakt het materieel erfgoed in Nederland zichtbaar. De monumenten in een gemeente zijn ideale aanleidingen en locaties voor presentaties van kunst. Kunstfactor droeg er samen met de Stichting Open Monumentendag aan bij dat in de kunstdisciplines muziek en beeldende kunst de verbinding werd gelegd tussen lokale monumenten en amateurkunst.

- *'Beelden in Tijd'* wees op de mogelijkheden van (beeldende) samenwerking op lokaal niveau. Kunstfactor ontwikkelde een handreiking voor de lokale comités en gaf een folder uit.
- Tijdens de Open Monumentendag treden veel (amateur)musici, ensembles, koren en orkesten op schitterende locaties op. Op de website *'monumenteninmuziek.nl'*, konden ze zichzelf aanmelden en zichtbaar maken naar bezoekers. Kunstfactor zorgde voor landelijke publiciteit via folders en posters naar de provinciale instellingen en de lokale comités.

In 2009 verbreden we deze activiteit naar andere kunstdisciplines.

Disciplines

Elke kunstvorm heeft een verleden en een ontwikkelingsgeschiedenis. In 2009 willen we in samenwerking met Erfgoed Nederland en het Nederlands Centrum voor Volkscultuur komen tot een beschrijving van wat erfgoed in de amateurkunst is en wat Kunstfactor daar voor rol in kan hebben.

- Verschillende borduurtechnieken in Nederland zijn in 2008 in kaart gebracht. Samen met het Nederlands Centrum voor Volkscultuur kwam de publicatie *'Borduren in Nederland'* uit.
- We zijn begonnen met het archiveren van materiaal afkomstig van theatergroepen en theatermakers met een *Turkse culturele achtergrond*. Daarvoor zijn interviews gehouden met sleutelfiguren. Het materiaal geeft inzicht in de geschiedenis van het theater in Nederland met een Turkse culturele achtergrond in relatie tot de cultuurhistorische ontwikkelingen. De publicatie verschijnt in 2009.

4. Documentatie en archivering

Kunstfactor wil een informatieknoppunt zijn voor de actieve kunstbeoefening. Onderzoek en het verzamelen en verspreiden van informatie zijn daar een wezenlijk onderdeel van.

Infotheek

- We hebben een begin gemaakt met het inrichten van een *infotheek*, waar voor beleidsmedewerkers, opinieleiders en mensen die actief zijn in de amateurkunst een schat

aan informatie te vinden zal zijn en die doorverwijst naar andere informatiebronnen. Het al bestaande informatiecentrum voor muziek werd omgezet naar een infotheek voor de gehele amateurkunst. De data-architectuur werd aangepast en de infrastructuur voorbereid om informatie zo optimaal mogelijk te ontsluiten en toegankelijk te maken.

- De *bladmuziek* van het repertoirecentrum is overgedragen aan het Nederlands Muziek Instituut te Den Haag, het Centrum voor Amateurkunst Noord-Brabant en de Muziekbibliotheek van het Centrum voor de Omroep in Hilversum.

Onderzoek en publicaties

- *Onderzoek* levert belangrijk documentatiemateriaal op voor de amateurkunst. In 2008 verschenen het rapport over het onderzoek naar werkplaatsen in Nederland en het *Onderzoek naar het schrijfgedrag onder jongeren* (zie hoofdstuk 1) en een onderzoek naar de praktijk van de kerkmuziek in de protestante kerken in Nederland.
- Ook andere *publicaties* zorgen ervoor dat informatie over de kunstbeoefening zichtbaar en bewaard wordt. Een paar van de publicaties die in 2008 verschenen, zijn 'Borduren in Nederland', 'Het vmbo danst!', educatiemateriaal voor twirl/majorette en voor Windkracht 6 en een aantal dvd's en cd's, onder andere over nieuw en interessant muziekrepertoire.

5. Afstemming en coördinatie

Als sectorinstituut vervult Kunstfactor een belangrijke rol in het verbinden van beleidsontwikkelingen en inhoudelijke ontwikkelingen. Wezenlijk daarvoor is het zorgen voor afstemming en coördinatie met (en tussen) overheden, partners, koepels, netwerken en andere organisaties die voor de kunstbeoefening van belang zijn.

Overheden en politiek

- De *landelijke overheid* zet de lijnen uit voor de landelijke structuren en beleidsuitgangspunten voor de actieve kunstbeoefening. De landelijke lijnen kunnen grote invloed hebben op de praktijk van de kunstbeoefening op lokaal en provinciaal niveau. Kunstfactor sprak in 2008 gemiddeld 1½ keer per maand met ministeries en de landelijke politiek over verschillende onderwerpen. De beleidsontwikkelingen op landelijk niveau bespraken we met organisaties binnen en buiten de amateurkunst.
- Met '*Amateurkunstbeleid OK*' gaven we samen met de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten een impuls aan het amateurkunstbeleid in de gemeenten.
- In 2009 willen we onze contacten met de *provinciale overheden* en het Interprovinciaal Overleg (IPO) versterken.

Organisaties en fondsen

- Kunstfactor had regelmatig overleg met de andere *sectorinstituten* in de cultuur. Beleidslijnen, werkwijze en organisatorische zaken werden besproken.
- Andere belangrijke *landelijke partners* voor Kunstfactor zijn Kunstconnectie, Cultuurnetwerk Nederland en de Raad van 12 als vertegenwoordiger van de provinciale instellingen voor kunst en cultuur. Met hen voerden we een aantal keren overleg over het afstemmen van beleid en activiteiten.

- Kunstfactor was actief betrokken bij de *Cultuurformatie*, een platform voor landelijke organisaties in de cultuur.
- Het *Fonds Cultuurparticipatie* (FCP) is in 2008 opgericht. Dit Fonds krijgt een centrale rol bij het verstrekken van subsidies voor amateurkunst en cultuureducatie en is met ingang van 2009 operationeel. We waren gesprekspartner voor het Fonds en adviseerden het ministerie van OCW over beleidsmatige zaken. Voor Kunstfactor heeft het Fonds nog extra betekenis omdat het de subsidierol en de bijbehorende geldstromen overneemt die in het verleden bij Kunstfactor (en haar voorgangers) lagen. Dat geldt met name in de discipline muziek met de KIEN-subsidie en de COMPAM-regeling.

Infrastructuur voor de amateurkunst

Koepelorganisaties en platforms in de amateurkunst zijn voor Kunstfactor een schakel van belang in het contact met de kunstbeoefening. We hadden met velen structureel overleg en adviseerden waar gewenst over inhoudelijke, bestuurlijke en beleidsmatige zaken.

- Een belangrijk onderwerp was de *veranderende rol van Kunstfactor*. We gaven aan dat onze inhoudelijke expertise behouden blijft voor het veld en dat we die vanuit een andere positie inzetten. Samen bespraken we wat Kunstfactor als sectorinstituut voor de koepels kan doen. Dit speelde onder andere bij de landelijke blaasmuziekorganisaties en de vocale en andere instrumentale koepels in de muziek, bij de organisaties voor kerkmuziek (SLSK en NSGV), de Nederlandse Vereniging voor Amateurtheater, de Volksdanskoepel, het Breed Textieloverleg en de koepels voor fotografie en film. Het is een gezamenlijk zoeken naar een nieuw evenwicht dat in 2009 door zal gaan.
- Nieuw waren *koepeldagen* voor alle landelijke koepels. Kunstfactor organiseerde er in 2008 twee. Dit leverde interessante ontmoetingen en uitwisseling op. Bijdragen van onder andere het ministerie van OCW en het FCP over de veranderingen leverden waardevolle informatie op voor de koepels, maar ook pittige discussies.
- De TOP-regeling voor *de jeugdtheaterscholen* leverde naast inhoudelijke ontwikkeling een bijdrage aan de infrastructuur. We ondersteunden de oprichting van De Stichting Jeugdtheaterscholen die in het najaar tot stand kwam.
- Kunstfactor adviseerde de Vereniging Nederlandse Korenorganisaties bij de ontwikkeling van een *nieuwe structuur voor de koorwereld*.
- We waren en zijn betrokken bij gesprekken om te komen tot *koepels* voor teken- en schilderverenigingen en voor volksdans en bij de oprichting van het Platform Indiase Dans.
- *Kunsthuis Nederland* is een initiatief van Zimihc in Utrecht voor een digitale informatie-uitwisseling voor de amateurkunst. Kunstfactor ondersteunde bij het verbreden van de website naar een ontmoetingsplek voor heel Nederland, een proces dat in 2009 afgerond wordt.

Netwerken

Kunstfactor nam deel aan vele netwerken voor en rond de amateurkunst. Een aantal netwerken organiseerden we zelf. Een speciaal aandachtspunt was meer aansluiting krijgen bij multiculturele netwerken. In het hoofdstuk diversiteit gaan we hier uitgebreider op in.

- Netwerken voor de *provinciale consulenten* voor amateurkunst werden ook in het verleden per discipline georganiseerd. In 2008 hebben we dat voor het eerst gecombineerd met de netwerken voor kunsteducatie die we overnamen van Kunstconnectie. In overleg met Kunstconnectie, Raad van 12 en Cultuurnetwerk Nederland zijn de netwerken in een nieuwe vorm in oktober/november voor het eerst door Kunstfactor georganiseerd. De evaluatie daarvan was in 2008 nog niet afgerond.
- Voor de *discipline schrijven* was het belangrijk voor de ontwikkeling om netwerken op te bouwen of er bij aan te sluiten.
- We namen deel aan verschillende *internationale netwerken* in vrijwel alle disciplines. Kunstfactor was een van de oprichters van ‘Amateo’, een nieuw Europees netwerk speciaal voor de amateurkunst.

Diversiteit

Diversiteit is voor Kunstfactor een onlosmakelijk onderdeel van beleid en activiteiten. Culturele diversiteit, maar ook diversiteit in het bereiken van verschillende leeftijdsgroepen of van mensen met bijvoorbeeld fysieke of verstandelijke beperkingen. Voor 2008 waren een paar specifieke aandachtsgebieden doelstellingen geformuleerd. Bij de afsluitende estafette bijeenkomst van Netwerk CS werd Kunstfactor ingedeeld in de groep van koplopers op het gebied van diversiteit in de kunst- en cultuursector.

Interculturalisatie Kunstfactor

Om beter aan te kunnen sluiten bij de kunstbeoefening met een multiculturele achtergrond is er een training gehouden voor alle medewerkers van Kunstfactor over interculturele communicatie en omgaan met diversiteit. Daaraan voorafgaande is een o-meting/enquête gehouden onder de medewerkers over contacten in het multiculturele veld en ideeën over diversiteit. Daaruit bleek dat het draagvlak voor diversiteit groot is, dat een kwart van de medewerkers veel multiculturele contacten heeft en dat in ongeveer een kwart van de activiteiten van Kunstfactor rekening wordt gehouden met diversiteit. De training leverde inspiratie en kennis op die we een plek geven in onze activiteiten in 2009. Een belangrijk onderdeel is het meer aansluiting vinden bij netwerken.

- Daarvoor maken we gebruik van een *intercultureel netwerkprogramma*, waarmee we de contacten met multiculturele amateurkunstbeoefening kunnen verbreden en verdiepen en kunnen reflecteren op de praktijk. Dit zal in 2009 zijn beslag krijgen.
- In 2008 hebben we verschillende (*nieuwe*) *contacten* gelegd met organisaties en personen die actief zijn in de multiculturele amateurkunstbeoefening. Soms waren dit oriënterende gesprekken en soms gesprekken die hebben geleid tot samenwerking (bijvoorbeeld voor de Dansconferentie ‘Cultural Duets’) of dat in de toekomst zullen gaan doen (bijvoorbeeld met FORUM rond Community of Practices).
- Bij het aannemen van *nieuwe medewerkers* van Kunstfactor en leden van de Raad van Toezicht was het vergroten van de diversiteit een belangrijk aandachtspunt. Gedurende het bestaan van Kunstfactor (vanaf 1 januari 2007) hebben we 20 nieuwe medewerkers in dienst genomen. Vijf daarvan hebben een multiculturele achtergrond. Van de zes leden van de *Raad van Toezicht* heeft een lid een multiculturele achtergrond.

Landelijk Platform Cultuuraanagers

Het *Landelijk Platform Cultuuraanagers* (LPC) is voor Kunstfactor een partner in het kader van 'kunst in de wijken'. Veel van de cultuuraanagers werken in de zogenoemde krachtwijken met een grote populatie allochtonen. Het werkveld is rijk geschakeerd met vele soorten cultuuraanagers die vaak allemaal net iets anders doen: cultuurscouts, cultuurintendanten, cultuurmakelaars. In samenwerking met Erfgoed Nederland heeft Kunstfactor een expertmeeting georganiseerd over de ontwikkeling van dit type werk. Er bleek behoefte aan duidelijkheid over de functie, wat deze kan betekenen voor gemeenten en hoe scholing gerealiseerd kan worden. Kunstfactor en Erfgoed Nederland willen onderzoek laten uitvoeren om deze helderheid te verschaffen.

Umoja Cultural Flying Carpet

UMOJA Cultural Flying Carpet is een internationaal vredes- en ontwikkelingsprogramma tussen landen in Zuidelijk en Oost Afrika, Noorwegen en Nederland, gericht op talentvolle jonge musici, dansers en circustheater artiesten, kunstdocenten en managers van culturele organisaties en opleidingen.

- Kunstfactor heeft samen met Kunstconnectie Nederlandse kunstinstituten bereid gevonden om te participeren in dit *leertraject*. Deze instellingen hebben aangegeven zich te willen ontwikkelen op de vlakken van intercultureel werken en multidisciplinair werken. Onze rol in het programma is het zichtbaar maken van de culturele diversiteit in de amateurkunsten en het overdragen van de implicaties voor transculturele kunsteducatie (nationaal en internationaal).
- Een Nederlands onderdeel is 'De Brug', een multiculturele en multidisciplinaire voorstelling door jongeren uit Rotterdam en Friesland onder leiding van een in Nederland wonende Keniase regisseur. Deze voorstelling laat goed zien waar Nederland staat op het gebied van confrontatie en verzoening. De voorstelling is getoond op verschillende plekken in Nederland en daarna in Kenia, onder andere in sloppenwijken in Nairobi. De opgedane ervaringen zijn uitgedragen op de dansconferentie 'Cultural Duets' van Kunstfactor en op de conferentie E-motive van Oxfam Novib. Kunstfactor legt de eerste bevindingen vast in een procesverslag dat de opmaat vormt voor een methodiekbeschrijving.

Leven met verschillen

- Community Art is kunst maken midden in de samenleving met al zijn diversiteit en verschillen. "Het driejarig project *Leven met Verschillen* biedt theatermakers de kans om theater te maken in de samenleving. Het gaat uit van wat mensen ter plekke bezighoudt, wat hun geschiedenis is en wat hen verbindt"⁴. Als lid van de stuurgroep draagt Kunstfactor bij aan dit samenwerkingsproject van Stut theater, Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, de Vrede van Utrecht, Zimihc en Kunstfactor.
- '*Kunst Inclusief*' is een programma waarin werkwijzen ontwikkeld worden om mensen met een handicap te ondersteunen bij de ontwikkeling van hun creatieve talenten als kunstenaar in de samenleving. Betere doorstroming vanuit de zorg naar centra voor kunsteducatie en professionalisering van medewerkers zijn daar onderdelen van. Het programma is gestart op initiatief van onder andere de Hogeschool van Utrecht. Kunstfactor nam in 2008 plaats in de stuurgroep.

---

⁴ Uit de brochure 'Leven met Verschillen, Bewegen door het Community Art landschap'.

- Een andere activiteit van Kunstfactor waarin het thema diversiteit een belangrijke rol speelde was de door ons georganiseerde dansconferentie '*Cultural Duets*'. In hoofdstuk 2 staat daarover meer informatie.
- Door middel van *taakgroepen* zetten we in 2009 steviger in op diversiteit en specifieke doelgroepen. Eén taakgroep richt zich op het verbeteren van de verbinding met de kunstbeoefening van Nederlanders met een multiculturele achtergrond. Andere nemen de randvoorwaarden onder loep van kunstbeoefening door specifieke doelgroepen en kunstbeoefening in de lokale samenleving.

Organisatie en bestuur

In dit hoofdstuk belichten we een paar organisatorische aspecten die in 2008 van belang waren voor de inhoud van ons werk. Aspecten die invloed hadden op onze activiteiten en daarmee ook van waarde waren voor onze partners en de sector actieve kunstbeoefening.

Nieuwe huisvesting en huisstijl

De verhuizing was een belangrijk gegeven in 2008. Per 17 november 2008 is de nieuwe locatie op de Kromme Nieuwegracht 66 in gebruik genomen. Van vier panden naar één: alle Kunstfactor medewerkers zijn nu onder één dak gehuisvest. Dit heeft de nodige veranderingen met zich meegebracht, in inhoudelijke zin en ook voor de administratieve en financiële organisatie. Het proces vroeg van elke medewerker tijd en aandacht. Het traject werd geleid door een externe verhuiscoördinator, samen met een aantal medewerkers. Door de goede voorbereiding verliep de verhuizing goed

Met subsidie van de gemeente Utrecht kon het pand aan de Kromme Nieuwegracht verbouwd worden conform de geldende Arbo richtlijnen. Het resultaat is een gebouw met een prettige, heldere sfeer. De kleuren van de huisstijl zijn verwerkt in het gebouw en de functie van de verschillende ruimtes is door het gebruik van kleuren herkenbaar gemaakt. De inhoudelijke medewerkers, inclusief de hoofden, werken met flexplekken. Het pand is hierop ingericht, zowel qua meubilair als ICT. Deze manier van werken geeft een nieuwe impuls aan de interne samenwerking.

Kunstfactor ziet het gebouw als *ontmoetingsplek voor de amateurkunst*. We nodigen partners en organisaties en vertegenwoordigers van de actieve kunstbeoefening graag bij ons uit voor gesprekken, vergaderingen, (expert)meetings en debatten. Ook kunnen onze vergaderruimtes gebruikt worden als er behoefte is om centraal in Nederland een bijeenkomst te organiseren, bijvoorbeeld door de landelijke koepelorganisaties binnen de amateurkunst.

Op de dag van de verhuizing namen we ook de *nieuwe huisstijl* in gebruik, verwerkt in onder andere de correspondentiemiddelen. In december ging onze nieuwe website de lucht in, uiteraard ook vormgegeven in de huisstijl.

Organisatievorm

Begin 2008 ronden we ons beleidsplan 2009–2012 af en dienden dat in bij het ministerie van OCW. Met dit beleid als uitgangspunt heeft Kunstfactor opnieuw naar de organisatievorm gekeken. Zowel de activiteiten gericht op één van de kunstdisciplines als de activiteiten voor de brede sector actieve kunstbeoefening en cross-overs moesten een duidelijke en herkenbare plek krijgen in de organisatie. Gekozen is voor een matrixorganisatie voor de komende jaren: drie inhoudelijke afdelingen en daar doorheen tien taakgroepen die multidisciplinair onderwerpen aanpakken en uitwerken. Daarnaast is er een stafbureau, dat zorg draagt voor de coördinatie van het sectorbeleid en onderzoek uitzet, begeleidt en soms zelf uitvoert. De afdeling Communicatie, advies en informatie (CAI) en het Bedrijfsbureau, met daarin het projectbureau, zijn een wezenlijke schakel bij het uitvoeren van de activiteiten.

De drie *inhoudelijke afdelingen* werden 'Dans/schrijven', 'Muziek' en 'Beeldend/theater/nieuwe media'. Voor de laatste afdeling werd in 2008 een nieuw hoofd benoemd, net als voor de

afdelingen CAI en het Bedrijfsbureau. Het Management Team kreeg daardoor een nieuwe samenstelling.

De taakgroepen werden voorbereid zodat ze in 2009 van start kunnen. De gekozen organisatievorm gaan we in 2010 evalueren.

Rol als sectorinstituut

Als sectorinstituut heeft Kunstfactor een andere rol dan de voormalige discipline-instellingen. 2008 was daardoor een jaar van omschakeling. We hebben nog dezelfde deskundigheid in huis, maar zetten die anders in, meer beleidsmatig en adviserend vanuit een landelijk oogpunt. Het vraagt om een andere blik en andere vaardigheden van onze inhoudelijke medewerkers, adviseurs en (senior) beleidsmedewerkers. Dit was regelmatig onderwerp van gesprek, tussen medewerkers onderling en met het MT. In 2008 hebben we een training adviseren in gang gezet die in 2009 zal plaatsvinden.

Een ander aspect van de veranderende rol kwam al aan de orde in het hoofdstuk 'Activiteiten': een aantal activiteiten uit het verleden voerde Kunstfactor voor het laatst uit. Voor die activiteiten stond het jaar in het teken van overdracht naar partners.

Voor Kunstfactor als sectorinstituut is onafhankelijkheid van groot belang. Zowel voor Kunstfactor als organisatie als voor de medewerkers mag er geen sprake zijn van belangenverstrengeling, ook niet van de schijn daarvan. Kunstfactor is daarom in 2008 begonnen met het in kaart brengen van nevenfuncties van alle medewerkers. De inventarisatie wordt in 2009 afgerond. Als er mogelijk sprake is van conflicterende nevenfuncties wordt daarover gesproken en gezocht naar een oplossing.

Raad van Toezicht

De Stichting Kunstfactor heeft haar bestuursvorm in 2008 gewijzigd van bestuursmodel naar het Raad van Toezichtmodel, omdat dat beter aansluit bij de functie van sectorinstituut en bij de Code Cultural Governance. De Raad van Toezicht heeft directeur Tom de Rooij benoemd tot directeur/bestuurder. De statuten en reglementen zijn aangepast en in overeenstemming gebracht met de Code Cultural Governance en de Raad van Toezicht is samengesteld op basis van de profielschets uit de Code. De samenstelling op 31 december 2008 was:

De heer W.L.F. van Herwijnen – voorzitter

De heer L.S. Murk - lid

Mevrouw A.M. Helstone – lid

De heer B.A.J.M. Berenbroek – lid (op voordracht van de Ondernemingsraad)

De heer D.W.J. Blijleven – lid

twee vacatures

Ondernemingsraad

De ondernemingsraad (OR) is de gesprekspartner van de directeur/bestuurder namens het personeel, in de eerste plaats natuurlijk in de formele, wettelijk vastgelegde kwesties waar de OR adviesrecht en instemmingsrecht heeft. Maar ook bij andere zaken wordt de OR ingeschakeld om mee te denken en te adviseren. Als de OR signalen opvangt vanuit de medewerkers kan de raad die ook met de directie bespreken. In de situatie van 2008, waarin de organisatie van Kunstfactor in opbouw was, was deze spreekbuisfunctie van de OR waardevol voor de onderlinge communicatie. Ongeveer eens in de twee maanden was er een overlegvergadering tussen de OR en de directie. De OR communiceerde met haar achterban met nieuwsbrieven en enkele bijeenkomsten.

Personeel

Alle medewerkers van Kunstfactor hadden hun aandeel in wat we als Kunstfactor hebben gerealiseerd. Hieronder de namen van allen die bij Kunstfactor in dienst waren op basis van een arbeidsovereenkomst. Daarnaast werkte er een aantal oproepkrachten en stagiaires mee.

Carola Aafjes, Hilbrand Adema, Eveline Alders, Khaing van Anandel, Robbert Baars, Waso Bacharidou, Annemarie Bakker, Frank Bakker, Xandra van den Bleek, Aukje de Boer, Diana Chin-A-Fat, Gert Bomhof, Ruud de Bruyn, Annelies Combecher, Francine van Dam, Amalia Deekman, Els Dijkerman, Ingrid Docter, Sasha Dojcinovic, Janneke Doornebal, Netty Droog, Jan van den Eijnden, Joke Elbers, Gerrie van Essen, Paulien Franken, Sanne Fokkens-van der Maas, Elif Goçmen, Joost Groeneboer, Moniek Groot, Siem Groot, Tjerk Harten, Hans Heimans, Maryan Hess, Lea Hübner, Joyce Jansen, Inge Joldersma, Laurette Kamminga, Ben Kamphuis, Martha van Keulen, Jolanda Keurentjes, Annelies Kon, Gerard Kooistra, Patricia Kramer, Jeroen van Krimpen, Saskia Kruysse, Ellen Leeman, Hans Leeuwenhage, Harold Lenselink, Claudia Marinelli, Leo van der Meer, Tom Meerman, Saskia Meijer, Gerja Meima, Dirk van der Meulen, Marian van Miert, Renette Niekerk, Yvonne Nobel, Hans Noyens, Annemiek Paulides, Judith Rippen, Tom de Rooij, Sieneke de Rooij, Piet Roorda, Wies Rosenboom, Alex Schillings, Rebecca Schoon, Bert Schoones, Rozemarijn Schouwenaar, Sophie Schreurs, Jeroen Schrijner, Marianne Selie, Eveline Simons, Henk Smit, Ingrid Smit, Patricia Smulders, Hanny Spierenburg, Piet van Steenbrugge, Cees Steijlen, Nicole Stellingwerf, Ger Teeuwen, Ria Terlingen, David Tonnaer, Debby Veldman, Wendy Verschoor, Co Vleeshouwer, Lotte Volz, Ludy Vrijdag, Chantal Vromans, Irma van Vught, Henriëtte Wachelder, Friederike Weisner, Inge van Winkel. Patty Jacobs was in 2008 bij Kunstfactor betrokken, eerst als interim-hoofd van Beeldende kunst, Nieuwe Media en Theater en vanaf december als interim-hoofd Muziek

Gedurende 2008 kwamen 11 medewerkers in dienst en namen 12 medewerkers afscheid van Kunstfactor. Op 31 december 2008 waren er 81 mensen in dienst van Kunstfactor. Een aantal gegevens op die datum:

	vrouw	man	totaal
Per 31 december 2008			
Aantal personen:			
fulltime	7	6	13
parttime	48	20	68
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	55	26	81
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Aantal FTE's:			
fulltime	6,3	6,3	12,6
parttime	27,8	14,5	42,3
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	34,1	20,8	54,9
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
FTE's 31 december 2007	36,0	23,2	59,2

*exclusief 6 oproepkrachten, totaal 0,5 FTE, en 3 stagiaires, totaal 2 FTE

Het verzuimpercentage in 2008 was 5,8 %
De meldingsfrequentie was 1,33

Het verzuimpercentage viel wat hoger uit dan in 2007, onder andere omdat er in 2008 sprake was van een medewerker met langdurig verzuim. In 2009 stappen we over naar een nieuwe arbodienst die het mogelijk maakt dat de leidinggevenden het verzuim van medewerkers beter kunnen monitoren.

Tot slot

We kijken terug op een turbulent en waardevol jaar. Naast de activiteiten die we uitvoerden, hebben we ons voorbereid op 2009. Het activiteitenplan 2009 is klaar en is te vinden op onze website. In ons nieuwe pand zijn de organisatie en de medewerkers van Kunstfactor klaar voor de uitdaging.

Tegelijk realiseren we ons dat we in onze rol willen en moeten groeien. Interne ontwikkeling, inspiratie en afstemming zijn daar onderdeel van. Maar ook externe afstemming en samenwerking met onze vele partners en vertegenwoordigers van de actieve kunstbeoefening. We hopen op dezelfde waardevolle inzet, bijdragen en samenwerking die we in 2008 ervaren hebben.